

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1

INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS AFFECTING ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOL IN NIKOMPATTANA SCHOOL GROUP UNDER RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

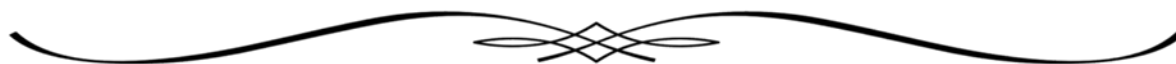
ปิยธิดา ทาปลัด¹ ดร.สมุทพร ชำนาญ² ดร.สุรรัตน์ ไชยชมภู³

Piyatuda Tapalad¹ Dr.Samoot Chamnan² Dr.Surath Chaichompu³

¹นิสิตการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา

²ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Received : March 5,2018

Revised : April 20,2018

Accepted : June 1,2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือครูในกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 จำนวน 155 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .32 - .87 และค่าความเชื่อมั่น .96 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณและสร้างสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์ตัวแปรตาม โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับ มาก

2) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับ มาก

3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 คือ ด้านการนิเทศ (X_2) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X_4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 89.70 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 80.50 โดยสามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 0.598 + 0.458(X_2) + 0.396(X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.521(Z_2) + 0.420(Z_4)$$

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ/ การบริหารงานวิชาการ/ กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา/ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1

Abstract

This research aims to study the Instructional Leadership of Administrators Affecting Academic Administration of School in Nikompattana School Group under Rayong Primary Educational Service Area Office 1. The sample used in this study was the teacher of the Nikompattana school. 155 personnels in Rayong Primary Educational Service Area Office 1. The research instrument employed for the data collection was a set of rating-scale questionnaires. The questionnaire of the discriminative power value was between .32 and .87 and reliability value was .97. Data was analyzed by using mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD), Pearson Product-Moment Correlation Coefficient, and Stepwise multiple regression analysis. The regression equations for predicting the dependent variables were created by using stepwise multiple regression analysis method.

The results of the study were as follows:

1) Academic Leadership of School Administrators in Nikompattana School Group under the Office of Rayong Primary Educational Service Area 1 was found at high level.

2) Academic Administration of the School in Nikompattana School Group under the Office of Rayong Primary Educational Service Area 1 was found at high level.

3) Academic Leadership of School Administrators which could be used for predicting Academic Administration of school in Nikompattana School Group under the Office of Rayong Primary Educational Service Area 1 were found only two aspects including the supervision (X_2), the promotion of the academic atmosphere (X_4) which multiple correlation coefficient was found at 89.70 with statistically significant at level of .01. The regression coefficient predictive competence was found at 80.50. These could be formed as the regression equations of raw score and standardized score as follows:

The Regression Equation of Row Score:

$$Y = 0.598 + 0.458(X_2) + 0.396(X_4)$$

The Regression Equation of Standardized Score:

$$Z = 0.521(Z_2) + 0.420(Z_4)$$

Keywords: Academic leadership/Academic administration of school/Nikom Pattana School Group / The office
Ofrayongprimary educational service area 1.

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในปัจจุบัน สู่ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านสภาพแวดล้อม การเมือง สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอื่นๆ ซึ่งผลการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลทั้งทางบวกและทางลบ จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้เพื่อจะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้คือ การพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพคนที่มีคุณภาพย่อมส่งผลให้สังคมและประเทศชาติมีความก้าวหน้า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งวันเผด็จ มีชัย [12] ซึ่งผลการประเมิน PISA 2015 ของประเทศไทยพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยด้านวิทยาศาสตร์ 421 คะแนน (ค่าเฉลี่ย OECD 493 คะแนน) ด้านการอ่าน 409 คะแนน (ค่าเฉลี่ย OECD 493 คะแนน) และด้านคณิตศาสตร์ 415 คะแนน (ค่าเฉลี่ย OECD 490 คะแนน) มีประเทศอาเซียนเข้าร่วมโครงการ จำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และเวียดนาม แต่คะแนนของประเทศมาเลเซียจะไม่ถูกนำมาเปรียบเทียบ เนื่องจากอัตราการเข้าสอบน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีผลการจัดอันดับการประเมินตามลำดับคือ สิงคโปร์ เวียดนาม ไทย และอินโดนีเซีย เมื่อได้วิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของคะแนนในภาพรวม ตั้งแต่การประเมินรอบแรกจนถึงรอบปัจจุบัน พบว่า ผลการประเมินด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ของไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่ต่างจากการประเมินรอบที่ผ่านมา ต้องยอมรับว่าคะแนนซึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะประเทศไทยยังเป็นอันดับสองรองจากสิงคโปร์ และยังคงมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงจะนำผลสะท้อนจากคะแนน PISA มาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยได้เตรียมแนวทางที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษา พร้อมมุ่งสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2574 ว่าภายใน 15 ปีข้างหน้าจะเร่งพัฒนาคะแนนการประเมิน PISA ของประเทศไทยทุกด้านให้เพิ่มขึ้น 100 คะแนน ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การผลิตและพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน[15]

การที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เกี่ยวข้องโดยตรงกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องบริหารจัดการหลักสูตรและการสอนอย่างเอาใจใส่ และสนใจพฤติกรรมกรรมการสอนของครูให้มาก นั่นคือ ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานวิชาการ เป็นผู้รับผิดชอบการนำพาโรงเรียนไปสู่ความก้าวหน้า และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียนยังต้องรักษาบรรยากาศของโรงเรียน จัดให้มีทรัพยากรต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนกำกับดูแลความก้าวหน้าของนักเรียน มีบรรยากาศความคาดหวังว่านักเรียนจะประสบความสำเร็จและมีภาวะผู้นำเชิงบริหารที่เข้มแข็ง จึงมีงานวิจัยจำนวนมากเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ทั้งในระดับอนุบาล ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ได้ระบุว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นเรื่องจำเป็น ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นคนสำคัญที่สุดในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู มีอิทธิพลต่อระดับความสำเร็จที่สูงของนักเรียนและมีอิทธิพลต่อระดับประสิทธิภาพของการดำเนินงานของโรงเรียน ถ้าโรงเรียนต้องการจะเป็นโรงเรียนที่มี

ประสิทธิภาพผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนที่สำคัญคือ ต้องมุ่งเน้นที่กิจกรรมที่จะนำพาไปสู่ความสำเร็จอย่างสูงของนักเรียน ถ้ามีเป้าหมายที่จะทำให้โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ก็ต้องหาแนวทางเพื่อเน้นการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน การเรียนรู้ของนักเรียน การสอนที่มีคุณภาพ และการจัดองค์การที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อดำเนินการให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีและต้องดำเนินการพัฒนาให้กับผู้บริหารโรงเรียน[2]

ภาวะผู้นำทางวิชาการ(Instructional Leadership)เป็นภาวะผู้นำที่พัฒนามาจาก ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership)ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมุ่งการปรับเปลี่ยนมุมมองของงานในวงที่กว้างกว่าและเป็นระบบมากกว่า แต่ภาวะผู้นำทางวิชาการจำกัดวงเข้ามาที่งานด้านวิชาการขององค์กร ความพยายามในการปฏิรูปการศึกษาในวงกว้างจะมุ่งไปที่วิธีการที่เป็นระบบเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ในขณะที่เดียวกันก็ส่งเสริมให้มีรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งที่จะต้องส่งเสริมให้เกิดความร่วมมืออย่างมากจากครู ความร่วมมือนี้จะนำไปสู่การพัฒนาการปฏิบัติการสอนของครูซึ่งการพัฒนาเช่นนี้จะช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยรูปแบบภาวะผู้นำทางการศึกษา (Educational Leadership) ส่วนใหญ่ในปัจจุบันนี้เน้นความสำคัญของผู้นำโรงเรียน (School Leaders)โดยที่ผู้นำโรงเรียนจะต้องใส่ใจอย่างมากกับงานการเรียนการสอนของโรงเรียน หากต้องการที่จะพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่น ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องเป็นผู้นำทางวิชาการและหลักสูตร ดังนั้นจึงเรียกมิติภาวะผู้นำโรงเรียน (School Leadership) ว่าเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการ[16]

ผู้วิจัยจึงประสงค์ที่จะศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต1เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต1 หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปประกอบการพัฒนาโรงเรียนตลอดจนการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ อันจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญในการจัดการศึกษาคือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต1

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ซึ่งมีขอบเขตด้านเนื้อหาดังต่อไปนี้

1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

2) การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการโดยมีขอบเขตของผู้ให้ข้อมูลได้แก่ครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2560 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา จำนวน 12 โรงเรียน ครูผู้สอนจำนวน 155 คนโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน พงศ์เทพ จิระโร [11] ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) [11] โดยใช้โรงเรียนในกลุ่มนิคมพัฒนาเป็นเกณฑ์และมีตัวแปรที่ศึกษา คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ซึ่งผู้ศึกษาได้จากการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1) ด้านการวางแผนงานวิชาการ 2) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ 3) ด้านการนิเทศ 4) ด้านการบริหารจัดการและมีตัวแปร ที่ศึกษาทางด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 2) ด้านวัดผลและประเมินผล 3) ด้านการนิเทศการสอน 4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 5) ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert, 1961) อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด [7] แบ่งเป็นตอน 3 ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนงานวิชาการ 2) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ 3) ด้านการนิเทศ และ 4) ด้านการบริหารจัดการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 2) ด้านวัดผลและประเมินผล 3) ด้านการนิเทศการสอน 4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 5) ด้านการจัดการเรียนการสอน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนงานวิชาการ 2) ด้านการนิเทศ 3) ด้านการบริหารจัดการ 4) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาลดลงเรียงลำดับได้ดังนี้ 1) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ 2) ด้านการบริหารจัดการ 3) ด้านการวางแผนงานวิชาการ และ 4) ด้านการนิเทศ ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปน้อย พบว่า ผู้บริหารกำหนดนโยบายของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นสำคัญมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานที่นำไปสู่มาตรฐานของโรงเรียนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตามลำดับ ส่วนผู้บริหารตัดสินใจสั่งการในทุกด้านมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

1.2 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปน้อย พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้ปรึกษาหารือด้านการจัดการเรียน ด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเองและเป็นมิตร ตามลำดับ ผู้บริหารร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาผู้เรียนในด้านวิชาการของโรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

1.3 ด้านการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปน้อย พบว่า ผู้บริหารมุ่งส่งเสริมให้ครู ได้ปรับปรุงวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้เป็นผู้ใฝ่หาความรู้ มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ตามลำดับ ส่วนผู้บริหารมีการสร้างเครื่องมือนิเทศเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

1.4 ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปน้อย พบว่า ผู้บริหารกำหนดนโยบายของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นสำคัญมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานที่นำไปสู่มาตรฐานของโรงเรียนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตามลำดับ ส่วนผู้บริหารตัดสินใจสั่งการในทุกด้านมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 2) ด้านการวัดผลและประเมินผล 3) ด้านการนิเทศการสอน 4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 5) ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อประกอบพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงเรียงตามลำดับได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด 2) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 3) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 4) ด้านการนิเทศการสอน และ 5) ด้านวัดผลและประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละข้อประกอบ ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปน้อย พบว่า ผู้บริหารกำหนดให้มีแผนการสอนและการจัดตารางเวลาที่ถูกต้องและเหมาะสม มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ

ผู้บริหารประเมินการใช้หลักสูตรเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระตามลำดับ ส่วนผู้บริหารจัดการอบรมสัมมนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

2.2 ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปน้อย พบว่า ผู้บริหารมีข้อกำหนดด้านการวัดและประเมินผล การใช้วิธีการประเมินจากสภาพจริง รองลงมาคือผู้บริหารส่งเสริมให้ครูวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ส่วนครูจัดกิจกรรมการเข้าค่ายอาสาพัฒนาชุมชน เพื่อให้นักเรียนมีบทบาทสร้างความสัมพันธ์ต่อชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

2.3 ด้านการนิเทศการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปน้อย พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการปรับปรุงเกี่ยวกับด้านการเรียนการสอน มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารกำหนดจุดประสงค์การนิเทศที่ชัดเจน ตามลำดับส่วนผู้บริหารสร้างเครื่องมือนิเทศการสอนเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

2.4 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปน้อย พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อให้ตรงตามกลุ่มสาระและ ความถนัด มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมการจัดหาสื่อที่ช่วยเหลือให้นักเรียนเกิดความสนใจในการศึกษา ตามลำดับ ส่วนผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมการใช้แหล่งวิทยากรในท้องถิ่น มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

2.5 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปน้อย พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีที่หลากหลาย มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการจัดครูอาจารย์เข้าสอนแทนผู้ที่ไม่มาทำการสอน ตามลำดับ ส่วนผู้บริหารมีการจัดทำคู่มือนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวม มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในแต่ละด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดและมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับ “สูง” คือ ด้านการนิเทศ (X_2) ($r = 0.864$) และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X_4) ($r = 0.845$) ส่วนปัจจัยด้านอื่นๆ มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ดังนี้ ด้านการวางแผนงานวิชาการ(X_1) ($r = 0.757$) และด้านการบริหารจัดการ (X_3) ($r = 0.720$) ตามลำดับ

ผลการศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวทำนายการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ผลการศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวทำนายการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดย

ทดสอบความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเมื่อเพิ่มด้านที่ละด้าน พบว่า ด้านการนิเทศ (X_2) เข้าไปในสมการ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ จะมีค่าเท่ากับ .86 มีอำนาจในการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนร้อยละ 74.60 ($R^2 = 0.74$) เมื่อเพิ่มค่าของ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X_4) เข้าไปในสมการ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ จะมีค่าเท่ากับ .89 ทำให้อำนาจพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพิ่มเป็นร้อยละ 80.50 ($R^2 = 0.80$) แสดงว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ ทั้ง 2 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

การสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เมื่อผู้ศึกษานำกลุ่มตัวแปรเหล่านี้มาสร้างสมการถดถอยโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ (B) และที่อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) พบว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน 2 ด้าน คือ ด้านการนิเทศ (X_2) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X_4) เข้าสมการถดถอยแล้ว จะได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 89.70 ($R = 0.897$) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 80.50 ($R^2 = 0.805$) โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มากที่สุด คือด้านการนิเทศ (X_2) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X_4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ การถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ .458 และ .396 ของคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ 0.521 และ 0.420 ตามลำดับ ซึ่งสามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.598 + 0.458(X_2) + 0.396(X_4)$$

$$\hat{Z} = 0.521(Z_2) + 0.420(Z_4)$$

อภิปรายผล

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิริพร คงคุณ [13] ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (ศรีสะเกษ-ยโสธร) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.1 ด้านการวางแผนงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการแสดงพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติวรรณ แสนโท [1] ได้ศึกษาการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการแสดงผลพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิริทร คงคุณ [13] ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (ศรีสะเกษ-ยโสธร) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.3 ด้านการนิเทศ พบว่า ผู้บริหารมีการแสดงผลพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัย บุญมา เปรมปรี [8] ได้ศึกษา การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาอำเภอทอง ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ผู้บริหารมีการแสดงผลพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของวันเฝ้าจ มีชัย [12] ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

ผลการวิจัย พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับผลการวิจัยของเกสรี แจ่มสกุล (2551) ได้ศึกษา การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย โรงเรียนเทพศาลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเทพศาลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 มีด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านวัดผลและประเมินผล ด้านนิเทศการศึกษา และด้านหลักสูตรสถานศึกษา ยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเทพศาลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2

2.1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของปรีฉัตร เล็กตวง[9] ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากเรียงลำดับ ได้แก่ การจัดการงานด้านหลักสูตร การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน การนิเทศและการประเมินผลการสอน การสื่อสารเป้าหมายโรงเรียนและกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน

2.2 ด้านวัดผลและประเมินผล พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของช่อรัตนรงค์ เกสทอง [4] ได้ศึกษา การนำเสนอแนวทางการบริหาร งานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสูงสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก

2.3 ด้านการนิเทศการสอนพบว่า การบริหารงานด้านการนิเทศการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญมา เปรมปรี [8] ได้ศึกษา การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทุกด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศในชั้นเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศภายใน

2.4 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่า โรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนัน แถงถึก[14] ได้ศึกษาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเอกชน ผลการวิจัยพบว่า 1)ครูผู้สอนนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีระดับการใช้สื่อการสอนแบ่งตามชนิดของสื่อที่ใช้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการใช้สื่อการสอน ด้านสื่อการสอนประเภทวีดิทัศน์ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสื่อการสอนประเภทเทคนิคและวิธีการ และด้านสื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ 2)ครูผู้สอนนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครมีระดับการใช้สื่อแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการใช้สื่อการสอน โดยภาพรวมและรายได้ออยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน คือ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และพัฒนาการด้านสังคม

2.5 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของดารัตน์ พิมพ์อุบล [5] ได้ศึกษา การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ที่ตราด ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและครูวิชาการ พบว่าโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศภายใน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่ ตามลำดับ

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน โดยรวม มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชรินทร์ พันธุ์โตดี [10] ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้าน การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน การกำหนดพันธกิจ ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน การนิเทศการสอน ส่วนประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมิน และผลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ

ทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 89.70 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 80.50 โดยมีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพียง 2 ด้าน ที่เป็นตัวพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 คือ ด้านการนิเทศ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน กำหนดไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ สามารถอธิบายได้ ดังนี้

3.1 ด้านการนิเทศ สามารถเป็นตัวพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมุ่งส่งเสริมให้ครู ได้ปรับปรุงวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้เป็นผู้ใฝ่หาความรู้ ให้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และมีการนิเทศติดตามประเมินผลให้สอดคล้องกับเป้าหมายด้านงานวิชาการของโรงเรียน สอดคล้องกับ Glickman 1990 อ้างถึงในน้ำฝน รักษากลาง[6] ได้เสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นองค์ประกอบที่มีรากฐานมาจากการนิเทศการสอน ซึ่งเป็นบทบาทโดยตรงของผู้บริหารโรงเรียนในการปรับปรุงการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน รวมถึงเป็นกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายของการศึกษา

3.2 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ สามารถเป็นตัวพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้ปรึกษาหารือด้านการจัดการเรียน ด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเองและเป็นมิตร และใช้เทคนิคการบริหารงานแบบกัลยาณมิตร และยอมรับฟังความคิดเห็นทางด้านวิชาการโดยยึดหลักประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ [3] กล่าวว่า บรรยากาศทางวิชาการ เป็นพฤติกรรมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในหน่วยงานที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และส่งผลต่อการดำเนินงานของบุคลากรและผู้รับบริการทั้งในด้านความรู้สึที่ดีต่อหน่วยงาน ต่อเพื่อนร่วมงานและเป็นแรงกระตุ้นให้ทำงานอย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนงานวิชาการ 2) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ 3) ด้านการนิเทศ 4) ด้านการบริหารจัดการ ซึ่งแต่ละด้าน ผู้วิจัยได้นำข้อลำดับสุดท้ายมาเสนอ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน

ควรมีการกำหนดนโยบายหรือมาตรการส่งเสริมด้านภาวะผู้นำทางการศึกษา ให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน

ผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินงานภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารควรมีความสามารถในการเป็นนักวางแผน และสามารถนำเทคนิคใหม่ๆมาใช้ในการวางแผนพัฒนางานวิชาการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ พบว่า ผู้บริหารควรหาแนวทางร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาผู้เรียนในด้านวิชาการของโรงเรียน
3. ด้านการนิเทศ พบว่า ผู้บริหารควรมีการสร้างเครื่องมือนิเทศ เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้
4. ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ผู้บริหารควรใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารงานและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการดำเนินงานของโรงเรียน

2. ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 2) ด้านวัดผลและประเมินผล 3) ด้านการนิเทศการสอน 4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 5) ด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งแต่ละด้าน ผู้วิจัยได้นำข้อลำดับสุดท้ายมาเสนอ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ควรมีมาตรการส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามผลการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษามีระดับคุณภาพที่สูงขึ้นต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารควรหาแนวทางในการจัดการอบรมสัมมนาครู ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้
2. ด้านวัดผลและประเมินผล พบว่า ครูในโรงเรียนควรจัดหาแหล่งเรียนรู้ ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้และควรประเมินผลการดำเนินงานตามแผนและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน
3. ด้านการนิเทศการสอน พบว่า ผู้บริหารควรสร้างเครื่องมือนิเทศการสอนเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้
4. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่า ผู้บริหารควรหาแนวทางสร้างความร่วมมือกับชุมชน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการใช้แหล่งวิทยากรในท้องถิ่น
5. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนควรมีการจัดทำคู่มือนักเรียนเพื่อกำหนดวิธีการ มาตรฐานการตรวจสอบและทบทวนที่ชัดเจนและนำผลไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ในรูปแบบงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ถูกต้อง ชัดเจนและ สามารถนำมาใช้ในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนได้ดียิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและตรงตามนโยบายการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] กิตติวรรณ แสนโท. (2556). *การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง*.งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [2] ชัยรัตน์ หลายวัชรกุล. (2547). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา*.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [3] ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา, สำนักวิทยบริการ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- [4] ช่อรัตนธิดา เกสทอง. (2551). *การนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่อุทัยธานี*.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- [5] ดารัตน์ พิมพ์อุบล. (2550). *การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ตราด*.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- [6] น้าฝน รักษากลาง. (2553). *การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาบผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ด้านผู้เรียนของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2*.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- [7] บุญชมศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับกรวิจัยเล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- [8] บุญมา เปรมปรี. (2556). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง*.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- [9] ปริฉัตร เล็กดวง. (2554). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สุพรรณบุรีเขต 2*.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารศึกษาคณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- [10] พัชรินทร์พันธุ์โตดี. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [11] พงศ์เทพ จิระโร. (2559). *หลักการวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). ชลบุรี: บัณฑิตเอกสาร
- [12] วันเนตต์จ มีชัย. (2554). *ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น*.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- [13] สิริทร คงคุณ. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (ศรีสะเกษ-ยโสธร)*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [14] สุนัน แก้วถึก. (2550). *การศึกษาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเอกชน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- [15] สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี. (2559). *แถลงข่าวผลการประเมิน PISA 2015*. เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2559 , จาก <http://www.moe.go.th/websm/2016/dec/499.html>.
- [16] McEwan, E. K. (1998). *Seven steps to effective instructional leadership*. California: Corwin